

Биконя Оксана Павлівна

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов
Академія Державної пенітенціарної служби, Україна

Шевченко Юлія Вікторівна

старший викладач англійської мови
Національний університет "Чернігівська політехніка", Україна

Вітязь Анна Володимирівна

учениця 11 класу
Чернігівська загальноосвітня школа № 35, Україна

Іванишина Віра Павлівна

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри іноземних мов
Академія Державної пенітенціарної служби, Україна

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-БЛОГІВ У НАВЧАННІ
МІЖКУЛЬТУРНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ**

Анотація. У статті розглянуто особливості навчання міжкультурного англомовного спілкування з використанням інтернет-блогів. Матеріалами дослідження є Інтернет-блоги для формування у студентів англомовної міжкультурної комунікативної компетентності. Наведено огляд різних Інтернет-блогів та проаналізовано застосування блогів для спілкування англійською мовою та для розвитку англомовних мовних, мовленнєвих, навчально-стратегічної та лінгвосоціокультурної компетентностей.

Ключові слова: Інтернет-блог, міжкультурне англомовне спілкування, студенти, англомовна міжкультурна комунікативна компетентність

Вступ. Під час навчання міжкультурного англомовного спілкування у закладі вищої освіти в Україні передбачається формування англомовної міжкультурної комунікативної компетентності, яка містить такі компетентності: мовні, мовленнєві, лінгвосоціокультурну та навчально-

стратегічну. Формування англомовної міжкультурної комунікативної компетентності здійснюється як дистанційно (онлайн/офлайн), аудиторно, так і позааудиторно з використанням різноманітних засобів навчання.

У рамках цієї статті для навчання міжкультурного англомовного спілкуваннями пропонуємо використовувати Інтернет-блоги.

В освітній практиці вищих закладів освіти необхідно використовувати потенціал Інтернет-блогів, які можливо інтегрувати в навчальні програми для розвитку англомовних компетентностей у читанні, говорінні, аудіюванні та письмі. Інтернет-блоги будуть сприяти формуванню конкурентоспроможного фахівця, який не тільки успішний в електронному інформаційному середовищі, але й уміє критично мислити, спроможний не тільки на репродуктивну діяльність, але й на прийняття нестандартних рішень під час міжкультурного англомовного спілкування.

Мультимедійні засоби навчання такі, як Інтернет-блоги, створюють максимально сприятливі умови для розвитку пізнавального інтересу та творчих здібностей студентів/курсантів, використання їхніх індивідуальних особливостей у навчальній діяльності тощо.

Короткий огляд публікацій з теми й результатів наукових досліджень, присвячених питанням застосування блогів у навчанні показує, що останнім часом простежується підвищений інтерес науковців до блогів як одного з найпопулярніших соціальних сервісів Веб 2.0 в освітньому процесі закладів вищої освіти. Зокрема, Р.Н. Абалуєв, Н.Г. Астаф'єва, Н.І. Баскакова, Є.Ю. Бойко, О.В. Вязавова, Н.О. Кулешова, Л.Н. Уметський та Г.А. Шешеріна (2002) вивчають проблеми використання інформаційних освітніх ресурсів мережі Інтернет в освітньому процесі.

С.О. Белов (2011) досліджує використання блогів у навчальному процесі вищої школи. Н.У. Hsu, S.K. Wang, та L. Comas (2008) пропонують вивчати англійську мову з використанням аудіоблогів.

D. Johnson (2010) розглядає методи викладання в авторських блогах, враховуючи співпрацю між викладачем та студентом, їхню творчу діяльність.

Е. В.В. Осадчий (2009) обґрунтовує передумови та технології створення освітніх Інтернет-ресурсів для інженерно-педагогічної освіти.

Н.М. Вінницька та С.А. Стельмащук (2012) розглядають можливості використання освітніх блогів, окреслюють технологію веб 2.0 у навчальному процесі. Г.В. Стеценко (2008) зосереджує увагу на особливостях використання освітніх вебжурналів в процесі організації навчальної діяльності.

Пояснення поняття *блогу як освітнього середовища* та використання соціальних мереж і блогів у навчанні надають у своїх роботах Л.В. Капушта (2013), Т.В. Тарнавська (2013), О.Г. Набока та М.О. Демченко (2019).

О.С. Синекон (2015) здійснює теоретичний та практичний пошук щодо створення блогу як вебсайту для викладання та навчання.

Т. Ямницька (2017) здійснює науково-методичне обґрунтування педагогічних умов ефективного використання блогів для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

О.Б. Бігич (2017) досліджує блоги як сучасні засоби формування міжкультурної компетентності.

Л. Матохнюк та К. Дем'янюк (2017) аналізують блог як один із видів організаційно-методичної діяльності освітяна.

О.В. Жовнич (2018) розробляє методiku навчання професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів засобами блог-технологій.

Наукова основа дослідження створення та використання у навчанні освітніх блогів є плідною. Проте проблема використання можливостей блог-технологій у процесі навчання міжкультурного англомовного спілкування у закладах вищої освіти потребує дослідження як системно, так і цілісно.

Отже, **метою статті** є проаналізувати особливості використання інтернет-блогів у навчанні міжкультурного англомовного спілкування.

Матеріали та методи.

У дослідженні було використано такі методи, як теоретичний аналіз педагогічної та методичної літератури з досліджуємої проблеми [1-7; 9; 11; 13; 17; 20-24; 27-28; 30-31], систематизація та класифікація проаналізованих

даних щодо використання інтернет-блогів у навчанні. Матеріалами дослідження є Інтернет-блоги для розвитку та формуванню у студентів англomовної міжкультурної комунікативної компетентності [8; 10; 12; 14-16; 18-19; 25-26; 29].

Результати та їх обговорення. Дослідження доводять, що Інтернет-блоги є популярним інструментом навчання іноземних мов, сприяють взаємодії та комунікації між викладачами та студентами, розвивають та формують міжкультурну комунікативну компетентність.

У цій статті ми розглянемо результати різних досліджень щодо використання блогів в процесі навчання міжкультурного спілкування.

Згідно з R. Blood, Інтернет-блог – це сайт або онлайн-журнал, опублікований у всесвітній мережі Інтернет для обговорень або для інформаційних цілей, всі повідомлення/публікації в якому розташовуються в зворотному хронологічному порядку [9]. На думку П.В. Сисоєва, блог являє собою особисту сторінку у вигляді щоденника або журналу, у якому розміщується аудіо- та відеозаписи, текстовий матеріал, картинки/фотографії, посилання на інші ресурси мережі Інтернет [6, с. 115].

О.Г. Набока та М.О. Демченко, досліджуючи поняття *Інтернет-блог*, вважають, що – це вебсайт, що містить певну структуру, яка може включати теоретичну й практичну інформацію: статті, презентації, опитування, фото- і відеоматеріали, гіперпосилання на інші освітні ресурси, завдання [3]. Блоги присвячуються певним темам або питанням. У самому блозі можна розміщувати інтернет-посилання на інші ресурси або текстові публікації, які створюються окремими авторами, групами авторів або авторськими колективами.

Згідно з Л.О. Матохнюк та К.Д. Дем'янюк, вони дозволяють блогерам налагодити соціальні зв'язки зі своїми читачами, не обмежуватися часом і місцем створення публікацій [2, с. 77], а читачам блогів – висловлювати особисту думку у коментарях та повідомленнях автору/ам блога.

І.В. Табарчук та С. М. Сергеева вважають, що блогам притаманні такі риси: авторство, особливості контенту, періодичність, тип пристрою, технічна основа, наявність мультимедіа [4; 7]. Основні тексти блогів часто

доповнюються відеороликами, зображеннями і посиланнями на інші блоги. Самі блоги можуть складатися з відеоматеріалів (відеоблогів), аудіоматеріалів (аудіоблогів), фотографій (фотоблогів) і дуже коротких текстових публікацій (мікроблогів). Блоги можуть використовуватися як освітні ресурси.

R. E. Ferdig у своїй роботі доводить, що блоги допомагають стимулювати взаємодію студентів та реалізувати принципи особистісно-орієнтовного підходу до навчання й ідею соціального навчання [17].

Крім того, згідно з M. G. Jones та L. Brader-Araje [22], вони сприяють когнітивному розвитку студента, допомагають йому у ході конструювання знань, під яким розуміється процес конструювання змісту на основі попереднього досвіду, слугують викладачам і студентам як цінний інструмент для спільного вироблення ідей та, за С. Лабуцько [1], виконують загальнокультурну, дидактичну, інформаційно-комунікативну, психологічну, соціальну та науково-методичну функції.

Слідом за О.В. Сокеркіною та Д.В. Золотопуп, вважаємо, що під час використання блогів у навчанні англійської мови студенти можуть застосовувати свої мовні знання в різних ситуаціях, обговорювати свою думку з іншими студентами, переносити свої знання з однієї базової навички на інші і створювати середовище соціального навчання, що сприяє реалізації колаборативного навчання [5].

Дослідження О.Г. Набоки та М.О. Демченко, характеризуючи освітній блог, вважають більш вдалим саме ті, що мають такі ознаки: регулярність ведення, колективність, включеність декількох видів мультимедіа, контентність (авторський текст), автономність, мобільність [3].

Попри те, що спочатку блоги були призначені для освітніх цілей, вони зацікавили викладачів іноземних мов завдяки тому, що дозволяють створювати електронні, передусім мультимедійні журнали, навіть не володіючи спеціальними знаннями з програмування [31, с. 69].

Результати та їх обговорення.

У ракурсі цієї статті наведемо огляд різних Інтернет-блогів для розвитку та формування міжкультурної комунікативної компетентності та

проаналізуємо застосування блогів не тільки для спілкування англійською мовою, а також як інструмент розвитку англомовних мовних, мовленнєвих, навчально-стратегічної та лінгвосоціокультурної компетентностей.

Дослідження показують, що *використання блогів* стимулює взаємодію і комунікативну практику серед студентів [27], дає можливість підвищити впевненість студенту у своїх силах, прискорює хід навчання, робити навчання більш творчим і різноманітним, створює платформу для обговорення стратегій навчання і спрощує колаборативну і соціальну взаємодію [13], підвищує мотивацію, дозволяє урізноманітнити дискусії, що проводяться в рамках навчального процесу [20].

Щодо розвитку та формуванню мовних компетентностей й навчально-стратегічної компетентності, то використання блогів сприяє позитивному сприйняттю навчального матеріалу, підвищенню активності в навчальних дискусіях, розвиває кругозір і навички критичного мислення, стимулювання дискусій в межах навчального процесу. Згідно з Е.Кahn, використання блогів є ефективним прийомом для залучення студентів аудиторні дискусії [23, с. 16], оскільки навчання на основі дискусій підвищує результативність освоєння навичок читання. Так, у проєкті Talkback Project використовуються блоги як дискусійне онлайн-середовище, що об'єднує студентів, їхніх батьків та молодих викладачів. За S.Witte та D.Johnson, блоги сприяють розвитку у студентів критичного мислення, компетентності у читанні та підвищенню їхнього загального рівня комп'ютерної грамотності [21, с. 172; 30, с. 92].

J.Colwell, A. Hutchison та D. Reinking аналізуючи проєкт *Ning blog*, зазначають що блоги позитивно впливають на ступінь залученості студентів до навчального процесу, розвивають критичне мислення, сприяють формування навчально-стратегічну компетентність [11, с. 232].

У дослідженні асинхронної комунікації з використанням блогів серед американських студентів старших курсів у контексті автономного навчання виявлено, що блоги надають відмінні можливості для забезпечення автономії студентів і сприяють розвитку кроскультурних компетентностей [24].

За С.Трајтемберг та А.Уіаkoumetti, дослідники, використання блогів виявляє позитивний вплив на зростання можливостей для самовираження і самооцінювання студентів, а також на загальний прогрес навчання [28].

Аналіз Інтернет-блогів показує, що для розвитку мовних компетентностей можна запропонувати студентами опрацювати блоги

– для вивчення лексичних одиниць (ідіом, фразових дієслів, коректного вживання різних слів тощо) [12; 14; 16; 29];

– граматичних правил, правильного вживання граматичних конструкцій, виконання різних граматичних тестів [12; 15; 18-19];

– вимови, інтонації з використанням аудіо та відеоматеріалами [8; 15; 26] тощо.

Англомовне спілкування з носіями мови сприяє формуванню англомовної компетентності у говорінні передусім мозкового штурму, самопрезентації, обміну інформацією, підвищення швидкості мовлення, поліпшення вимови, точності у вираженні думок тощо [25].

Для заохочення читання англійською мовою можна запропонувати студентам блог J. Clear [10]. На сторінках цього блога пропонуються різноманітні книги, статті, огляд новинок у літературі та подій.

Використання блогів у навчанні міжкультурного англомовного спілкування сприяє набуттю культурологічних знань і дає можливість ближче познайомитися з культурою середовища, що вивчається. Дослідження показують, що студенти завдяки блогам набувають культурологічних знань і отримують можливість досліджувати культуру мови, що вивчається.

Блоги стимулюють творчість, дають можливість експериментувати з мовою, покращують уміння висловлення своїх думок, знайомляться з мовною культурою, здійснюють занурення в популярну культуру та автентичний мовний та мовленнєвий матеріал.

Висновки

Таким чином, теоретичне та методичне обґрунтування застосування інтернет-блогів в освітньому контексті показує, що застосування інтернет-блогів сприяє розвитку та формуванню у студентів англомовної

міжкультурної комунікативної компетентності (мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей). Подальшим напрямом нашого дослідження буде створення моделі навчання міжкультурного англomовного спілкування з використанням Інтернет-блогів.

Список джерел:

1. Лабудько. С.П. Блог як засіб розвитку професійної компетентності вчителів. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2013. № 6, С. 9–12.
2. Матохнюк Л. О., Дем'янюк К. Д. Блог як один із видів організаційно-методичної діяльності освітяна. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2017. Вип. 1. URL: <https://bit.ly/2Hx0hcT>
3. Набока О.Г., Демченко М.О. Освітній блог як засіб професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Інформаційні технології і засоби навчання, 2019, Том 69, №1. С.64-77.
4. Сергеева С.М. Освітній блог. Поняття, особливості, різновиди. Алгоритм створення блогу викладача. Лисичанськ, 2016. http://ldmu.ucoz.ua/0206/visnik/1algoritm_stvorennja_blogu-1_.pdf
5. Сокеркина О.В., Золотопуп Д. В. Интернет-блоги в обучении иностранным языкам. Современные методы и технологии преподавания иностранных языков. Чебоксары: Чуваш. гос. пед. ун-т, 2019. С. 402-408.
6. Сысоев П. В. Блог-технология в обучении иностранному языку. Язык и культура. № 4 (20). 2012. С. 115–127.
7. Табарчук І.В. Особливості створення, налагодження та дизайну персонального освітнього блогу вчителя. URL: <http://osnova.com.ua/items/item-march-2016/>.
8. Blog RealLife English. URL: <https://reallifeglobal.com/blog/>
9. Blood R. Weblogs: A history and perspective. Rebecca's Pocket, 2000, 7(9). URL: http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html.
10. Clear J. Books. URL: https://jamesclear.com/books_
11. Colwell, J., Hutchison, A., Reinking, D. Using blogs to promote literary response during professional development. Language Arts, 2012, 89(4), PP. 232–243.
12. Daily Writing Tips. URL: <http://www.dailywritingtips.com/>
13. de Andrés Martínez C. Developing metacognition at a distance: Sharing students' learning strategies on a reflective blog. Computer Assisted Language Learning, 2012, 25(2), PP.199–212.

14. English as a Second Language (ESL) for Teachers and Students. URL: <https://www.thoughtco.com/esl-4133095>.
15. Espresso English. URL: <https://www.espressoenglish.net/english-tips-blog/>
16. English Language and Culture Blog. URL: <https://www.fluentu.com/blog/english/>
17. Ferdig R.E. Editorial: Examining social software in teacher education. *Journal of Technology and Teacher Education*, 2007, 15(1), PP. 5-10.
18. Fogarty M. Grammar Girl. URL: <https://www.quickanddirtytips.com/grammar-girl>
19. Grammar Revolution. URL: <https://www.english-grammar-revolution.com/grammar-newsletter-lessons.html>
20. Hsu H.Y. Preparing teachers to teach literacy in responsive ways that capitalize on students' cultural and linguistic backgrounds through weblog technology. *Multicultural Education & Technology Journal*, 2009, 3(3), 168–181.
21. Johnson D. Teaching with authors' blogs: Connections, collaboration, creativity. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 2010, 54(3), PP.172–180.
22. Jones M.G., Brader-Araje L. The impact of constructivism on education: Language, discourse, and meaning. *American Communication Studies*, 2002, 5(1), PP. 1–10.
23. Kahn E. Building fires: Raising achievement through class discussion. *English Journal*, 2007, 96(4), 16–18.
24. Lee L. Blogging: Promoting learner autonomy and intercultural competence through study abroad. *Language Learning & Technology*, 2011, 15(3), PP. 87–109.
25. MyEnglishTeacher.eu. URL: <https://www.myenglishteacher.eu/blog/>
26. SAUNDZ, the Best English Pronunciation App. URL: <http://saundz.com/blog/>
27. Thorne S.L., Payne J.S. Evolutionary trajectories, Internet-mediated expression, and language education. *CALICO journal*, 2005, 22(3), PP.371–397.
28. Trajtemberg C., Yiakoumetti A. Weblogs: A tool for EFL interaction, expression, and self-evaluation. *ELT Journal*, 2011, 65(4), PP. 437–445.
29. *Welcome to BBC.com*. URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/>
30. Witte S. “That's online writing, not boring school writing”: Writing with blogs and the Talkback Project. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 2007, 51(2), PP.92–96.
31. Wu C. Blogs in TEFL: A new promising vehicle. *US-China Education Review*, 2006, 3(5), PP.69–73.